

27.9.2024 19. helluntain jälkeisen viikon perjantai

Päivän epistola

”Teidän on vain käyttädyttävä Kristuksen evankeliumin arvoa vastaavalla tavalla. Pääsenpä itse käymään luonanne tai en, toivon saavani kuulla, että te pysytte lujasti samanhenkinä ja taistelette yksimielisesti evankeliumin ja uskon puolesta antamatta vastustajien säikäyttää itseänne. Se on heille Jumalan antama osoitus siitä, että heitä odottaa kadotus mutta teitä pelastus. Teille on suotu se armo, että saatte uskoa Kristukseen ja vielä kärsiäkin hänen puolestaan. Te käytte samaa taistelua, jota olette nähneet minun käyvän ja jota nyt kuulette minun yhä jatkavan. Jos kerran yhteys Kristukseen rohkaisee ja hänen rakkautensa suo lohdutusta, jos Henki meitä yhdistää ja jos tunnemme hellyyttä toisiamme kohtaan, niin tehkää minun iloni täydelliseksi ja olkaa yksimielisiä. Liittäköön teitä toisiinne rakkaus, sopu ja sama mieli. Älkää tehkö mitään itsekkyydestä tai turhamaisuudesta, vaan olkaa nöyriä ja pitäkää kukin toista parempana kuin itseänne. Älkää tavoitelko vain omaa etuanne vaan myös muiden parasta.” (Fil. 1: 27 – 2: 4)

Kristittyjen on yhteiskunnassa elettevä sen lakien mukaan ja samalla elettävä evankeliumin opetuksen mukaisesti. Yksimielisyyden olisi oltava samanlainen kuin sotilaat ovat yksimielisiä taistellessaan vihollista vastaan. Evankeliumia on puolustettava ja todistettava siitä (omalla elämällään). Vastustajilla tässä yhteydessä tarkoitetaan todennäköisesti niitä yhteiskunnan jäseniä, jotka eivät ole kristittyjä. Jos seurakunta pysyy yksimielisenä, niin se osoittaa muille, ettei kyse ole ihmisten mielipiteestä vaan Jumalan toiminnasta. Se osoittaa vastustajille tuomion päivän tulemisen todellisuuden ja seurakunnan kohtalon pelastuksessa. ”Saatte uskoa Kristukseen ja vielä kärsiäkin hänen puolestaan” ei viittaa marttyyriuteen. Se osoittaa sen, että kristitty voi joutua ristiriitaan muun yhteiskunnan käyttäytymisen kanssa. Silloin kristityn on toimittava uskonsa mukaan. Tämä eri tavalla toimiminen ei saa johtaa katkeruuteen, vaan tämä toiminta aistii Jumalan armon. Paavali on seurakunnalle malli oikeasta toimimisesta, sillä hän itse toimii maallisessa maailmassa kärsien ja kokien Jumalan armon.

Seuraavaksi Paavali tuo esille ominaisuuksia, jotka kuvaavat ”elämää Kristuksessa”. Kristityt muodostavat yhteisön, jota yhdistää Henki. Toisia kohtaan on tunnettava hellyyttä, myötätuntoa, rakkautta, sopua ja on oltava yksimielisiä. Näiden tunteiden on ohjattava käyttäytymistä. Vanhassa testamentissa nöyryys on se asenne, mikä ihmisellä pitää olla Jumalan edessä. Kristuksen antaman esimerkin mukaan kristittyjen asenne toista ihmistä kohtaan on nimenomaan nöyryys. Tähän ei voi pakottaa, vaan ihmisen on itse se omaksuttava. Kun ihminen on nöyrä, silloin hän ei ole itsekäs eikä

turhmainen. Hän ei tavoittele vain omaa etuaan, vaan toimii myös muiden parhaaksi. Tässä toteutuu lähimmäisen rakkaus: rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.

Päivän evankeliumi

”Jeesus laskeutui vuorelta yhdessä heidän kanssaan ja pysähtyi tasaiselle paikalle. Siellä oli suuri joukko hänen opetuslapsiaan ja paljon kansaa kaikkialta Juudeasta, Jerusalemissa ja rannikolta Tyroksen ja Sidonin seudulta. Kaikki he olivat tulleet kuulemaan Jeesusta ja hakemaan parannusta tauteihinsa. Myös saastaisten henkien vaivaamat tulivat terveiksi. Jokainen yritti väentungoksessa päästä koskettamaan häntä, sillä hänestä lähti voimaa, joka paransi kaikki. Jeesus katsoi opetuslapsiinsa ja sanoi: ”Autuaita olette te köyhät, sillä teidän on Jumalan valtakunta. Autuaita te, jotka nyt olette nälissä: teidät ravitaan. Autuaita te, jotka nyt itkette: te saatte nauraa. Autuaita olette te, kun teitä Ihmisen Pojan tähden vihataan ja herjataan, kun ihmiset erottavat teidät keskuudestaan ja inhoavat teidän nimeännekin. Iloitkaa silloin, hyppikää riemusta, sillä palkka, jonka te taivaassa saatte, on suuri.” (Luuk. 6: 17 – 23a)

Eilisen evankeliumin kolme viimeistä jaetta ovat tämänpäivän evankeliumin kolme ensimmäistä. Samaa tekstiä on Matteuksella (Matt. 12: 15 – 21; 4: 25; 5: 1 – 12) sekä Markuksella (Mark. 3: 7 – 12).

Ennen tämän päiväisen kertomuksen alkua Jeesus oli viettänyt yön rukouksessa vuorella. Päivän koittaessa hän kutsui luokseen opetuslapsensa ja valitsi heistä kaksitoista, jotka nimesi apostoleiksi. (Luuk. 6: 12 – 16). Sitten Jeesus laskeutui vuorelta ja pysähtyi tasaiselle paikalle, missä oli koolla paljon väkeä. Tästä alkaa Luukkaan vuorisaarna (6: 17 – 49). Meidän tekstimme tänään käsittää siitä alkuosan.

Saastaisten henkien vaivaamilla tarkoitetaan Jumalalle vastakkaisia henkiä. Saastainen ja puhdas ovat uskonnollisia termejä. Ne eivät suoraan kuvaa hygieniaa, vaan kuuluvat sellaisten sanojen joukkoon kuin pyhyys tai hurskaus.

Matteuksen vuorisaarna käsittää Matteuksen evankeliumin luvut 7 – 9. Verrattaessa näitä kahta, Matteusta ja Luukasta, meillä on neljä ongelmaa: lähteet, kuulijakunta, mitä tarkoittavat köyhä ja rikas sekä Luukkaan tarkoitus. Luukkaan vuorisaarna on Matteuksen vastaavaa lyhyempi. Heillä on yhteistä tekstiosuutta (Q -lähde), mutta myös omia tekstejään.

Vaikka Luukas korostaakin, että Jeesus puhui opetuslapsille, niin tämän tekstin ulkopuolella olevat moitesanat ovat sellaisia, että ne on osoitettu rikkaille (Voi teitä..., 6: 24 – 26). Opetuslapset eivät olleet rikkaita. Johtopäätös voisi olla, että Luukkaan vuorisaarna on suunnattu myös niille, jotka eivät ole olleet kuulemassa Jeesuksen alkuperäistä saarna. Kyseessä voivat olla ne seurakunnat, missä luettiin Luukkaan laatimaa evankeliumia.

Luukkaan evankeliumissa kuulijoiksi määritellään eri kohdissa eri ihmisryhmiä, joidenkin yhteydessä myös sanotaan ”jotka minua kuulette”. Vaikuttaa siltä, että vaikka Jeesus oli ennen tätä saarna jo valinnut kaksitoista apostoliaan, Jeesuksen opetuslasten (ei apostolien) joukko ei ollut vakiintunut vaan oli muutoksessa. Opetuslapsena oleminen vaati jatkuvaa uudistumista Jeesuksen opetuksen mukaisesti.

Jeesuksen opetus osoittaa, että ”Jumalan köyhien” ryhmä ei ollut rajattu sisäpiirille. Siihen pääsisivät kaikki ne, jotka tiedostivat sen, että he tarvitsivat pelastuksen ja tunnustavat uskonsa Jeesukseen, näin heistä tulisi valtakunnan vastaanottajia. Tähän valtakuntaan kutsuttiin kaikkia, mutta sinne pääsisivät vain ne, jotka uskovat Jeesukseen. Rikkaat ovat niitä, jotka eivät tunnusta Jeesusta ja Hänen valtakuntaansa. He ovat tyytyväisiä nykyiseen, mukavaan elämäänsä.

Jeesuksen opetuksen kautta Luukas opettaa pakanakristityille heidän paikkaansa uudistuneessa Israelissa ja samalla, millainen Jumala on.

Luukkaan autuuden lauseiden köyhät ei tarkoita yhteiskuntaluokkaa. Autuas tarkoittaa onnellista. Autuus tulee Jeesuksen mukana tulevasta Jumalan valtakunnasta. Tulla valtakunnasta osalliseksi edellyttää tulemistä opetuslapsiksi. Jotkut tutkijat kuitenkin ymmärtävät Luukkaan köyhien tarkoittavan yhteiskuntaluokkaa. Tämä on mahdollista, sillä Luukas on evankeliumissaan ”köyhien puolella”.

Luukkaalla autuuden lauseita on yhteensä neljä (3 + 1) ja Matteuksella kahdeksan (7 + 1) Tutkijat ymmärtävät asian niin, että Luukkaan autuudenlauseista *kolme* ensimmäistä on alkuperäisiä Jeesuksen lausumia lauseita ja neljäs on myöhemmin tehty vainojen alettua. Matteuksen lisälauseet oletetaan Matteuksen itse laatineen psalmien pohjalta.